

29 September -1 October / 29 Eylül - 1 Ekim 2016

TÜYAP Fair, Convention & Congress Center, İstanbul

8. Uluslararası Döküm Kongresi / 8th International Foundry Congress by TUDOKSAD Academy

In conjunction with Ankiros / Annofer / Turkcast fairs

«Geri Dönüşüm Kumu Kompozisyonunun Mixture Design
Yöntemi ile Optimizasyonu »

« Optimization Of The Composition Of Recycled Casting
Sand By Mixture Design »

Burak ÖZARSLAN^a

Mehmet KUL^a

Kürşad O. OSKAY^a

Bahadır KARACA^b

(^a Cumhuriyet Üniversitesi)

(^b Estaş Eksantrik)

6. Oturum: Döküm Sektöründe İnovasyon

6th Session: Innovation in Casting Industry

Oturum Başkanı/Session Chairman: Prof. Dr. Altan Türkeli (Marmara Üniversitesi)

Döküm Kumu ve Beklenen Özellikler

Dökümhanelerde kalıp yapımında kullanılan kumların esas görevi döküm boşluğunun şeklini meydana getirmek ve bu şekli, sıvı metal dökülüp katılaşına kadar saklayabilmektir.

Döküm kumundan beklenen özellikler;

- Yaş mukavemet
- Gaz geçirgenliği
- Kesme mukavemeti
- Optimum nem oranı
- Akıcılık
- Dağılabilme

Amaç

Kaliteli ve hatasız döküm elde etmek amacıyla döküm kumundan beklenen özelliklerin optimum seviyede olması için döküm kumundaki bentonit, kil, nem ve silis kumlarının % etkilerinin deneysel olarak incelenmesidir.

Kullanılan Malzemeler

Silis kumu

Kömür tozu

Bentonit

Kullanılan malzemelerin teknik bilgileri

Silis Kumu		Kömür Tozu		Bentonit	
Tane Boyutu	63,84 AFS	Sabit Karbon Miktarı	% 61,22	Nemlilik Oranı	% 10,44
<u>Sinterleşme Sıcaklığı</u>	1500°C	Kül Miktarı	% 23,1	<u>Montmorillonit Oranı</u>	% 81
Kızdırma Kaybı	% 0,20	Uçucu Madde Miktarı	% 32,8	Yaş Basma Mukavemeti	7,00 N/cm ²
Kil Miktarı	% 0,20	Kükürt Miktarı	% 0,741	Yaş Çekme Mukavemeti	0,25 N/cm ²
Nem Miktarı	% 0,25	Nem Miktarı	% 5,8	Şişme İndeksi	13,75 ml.
				Metilen Mavisi	31,5 ml.

Deney Ekipmanı

Mixmuller kum karıştırma mikseri

Nem tayini cihazı

Universal kum mukavemet cihazı

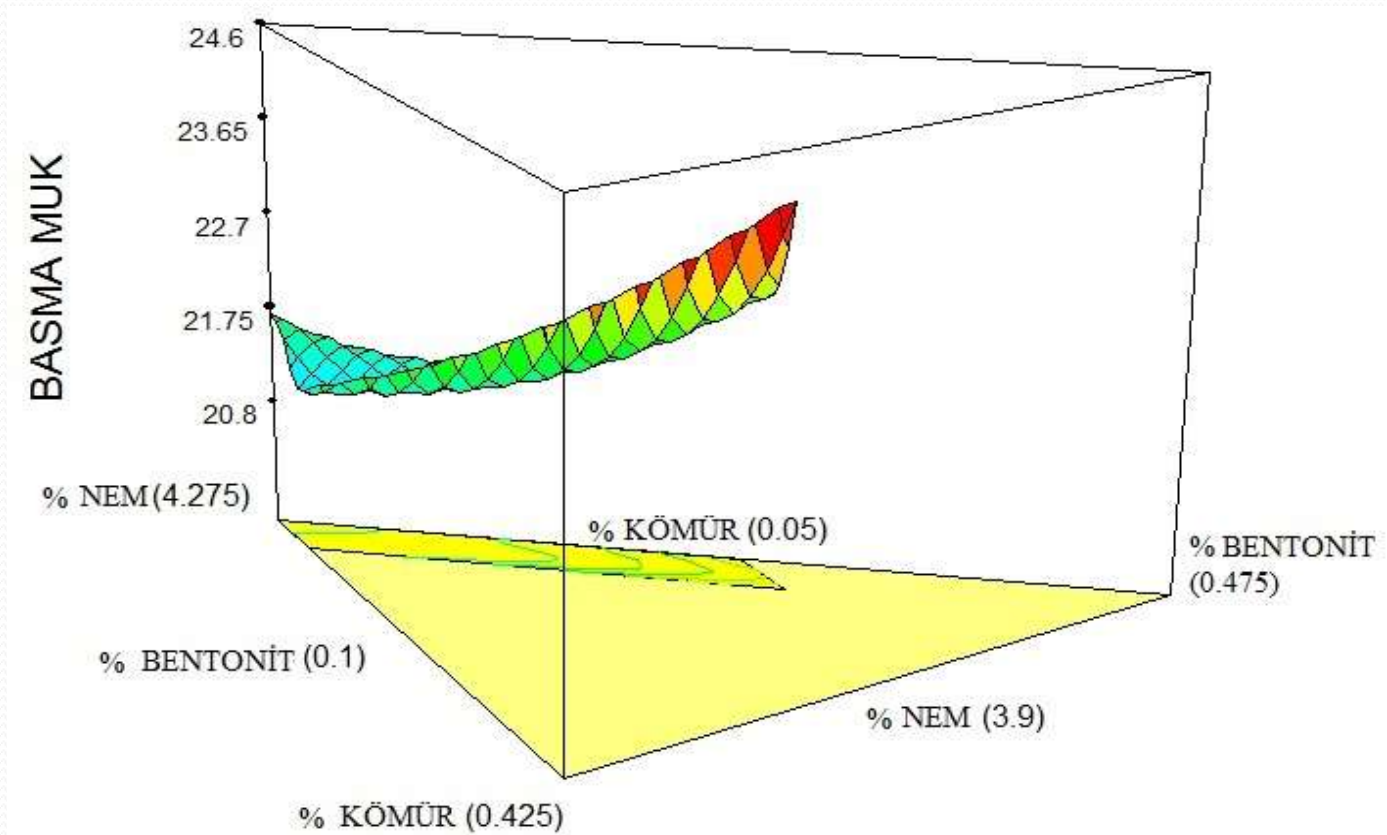
Gaz geçirgenlik cihazı

Laboratuvar alışmaları

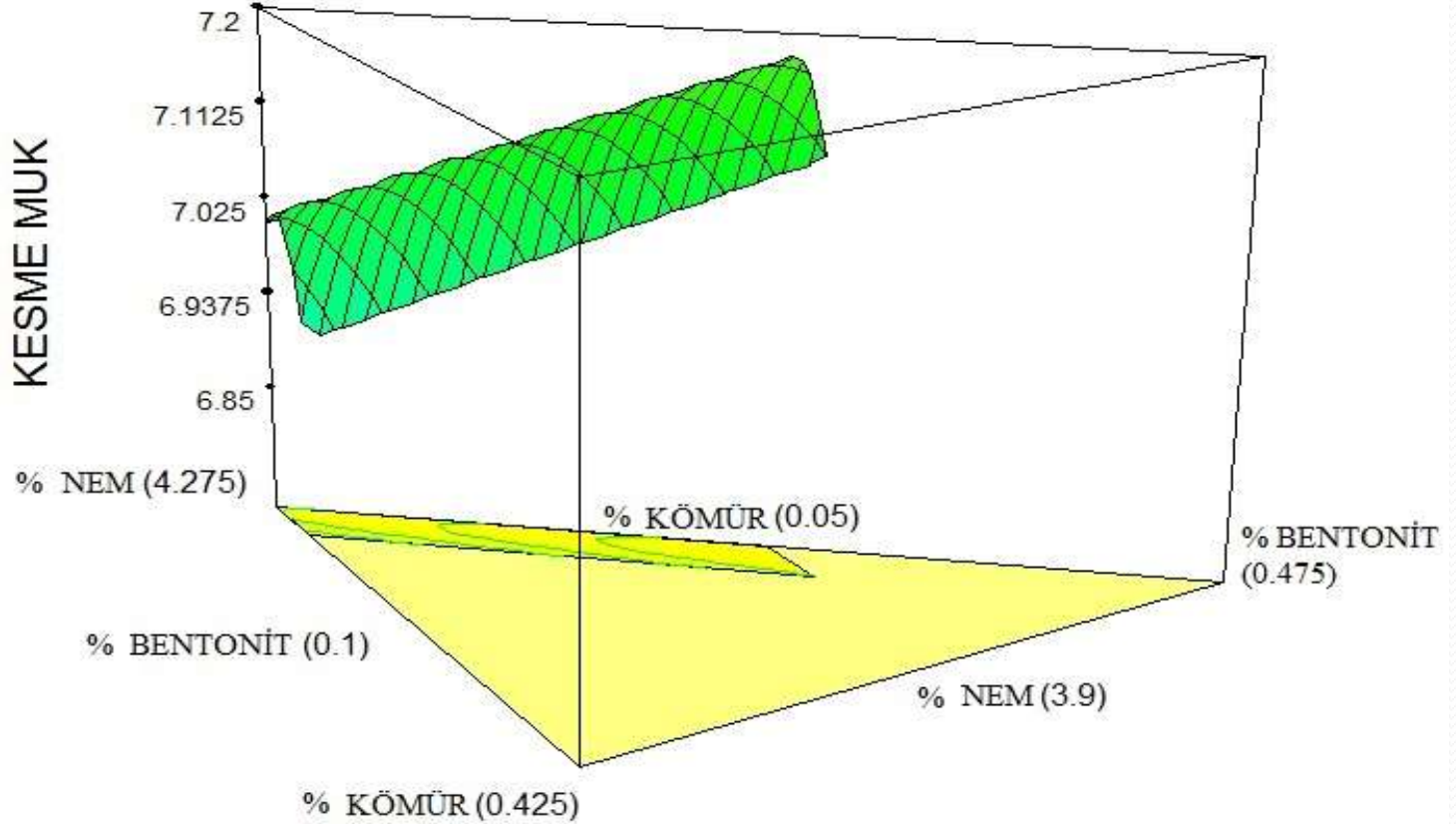
Döküm kumlarının basma mukavemeti, kesme mukavemeti ve gaz geçirgenliği Design Expert yazılımı kullanılarak analiz edilmiştir. Daha sonra regresyon analizi yapılarak model geliştirilmiş ve ANOVA ile varyans analizi yapılarak prosesi tanımlayan model denklemleri geliştirilmiştir. Programın verdiği aralıklarda (3,90-4,40 aralığında nem, 0,05-0,10 aralığında kömür tozu, 0,10-0,30 aralığında bentonit ve 95,20-95,95 aralığında eski kum) deneyler yapılmıştır. Deneylerin sonunda optimum noktalar belirlenmiştir.

Yapılan deneyler sonucunda;

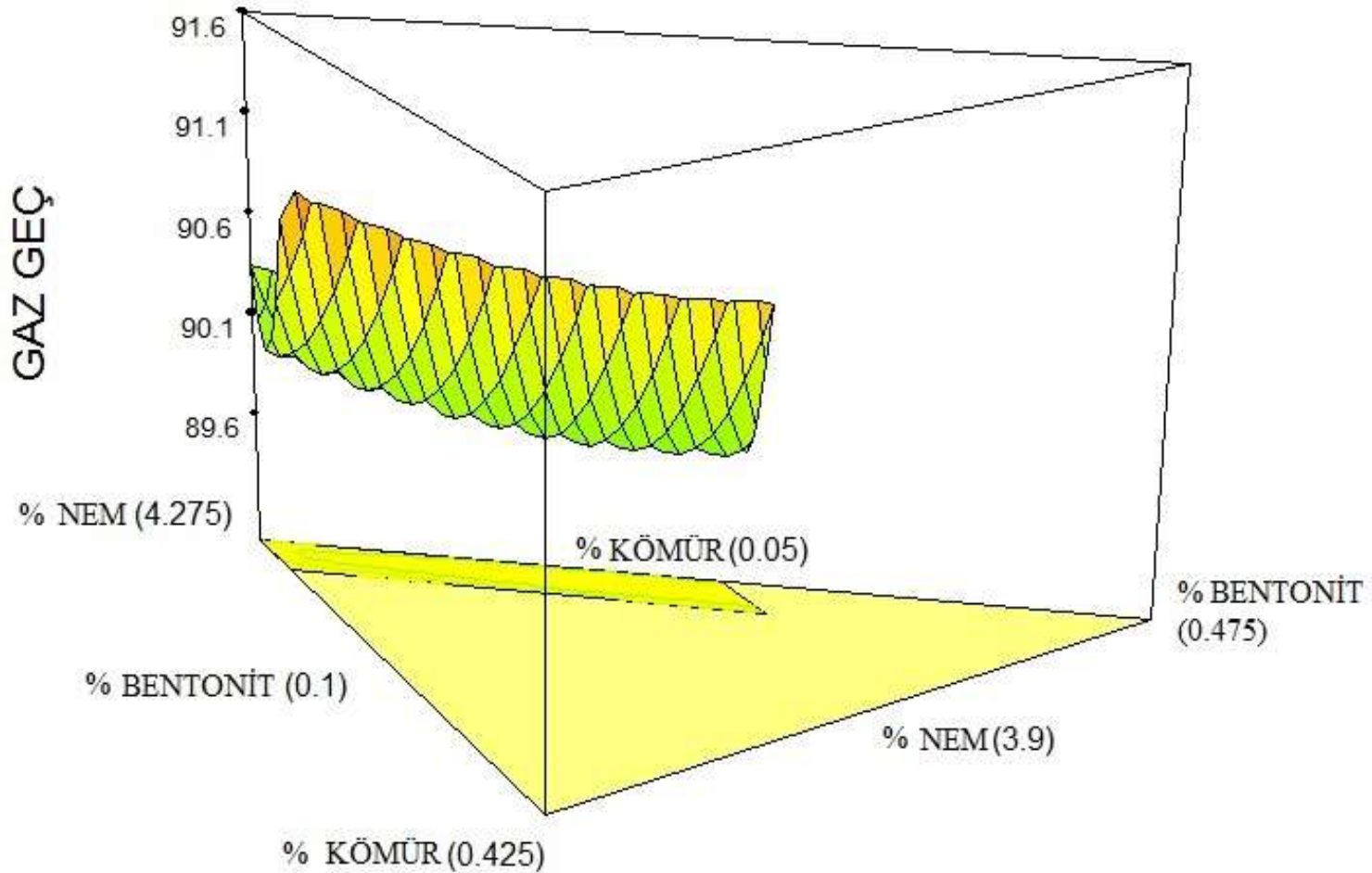

Deney parametrelerinin basma mukavemetine olan etkilerinin üç boyutlu cevap yüzey grafiği

Deney parametrelerinin kesme mukavemetine olan etkilerinin üç boyutlu cevap yüzey grafiği

Deney parametrelerinin gaz geçirgenliğine olan etkilerinin üç boyutlu cevap yüzey grafiği

SONUÇ

Çalışma kapsamında döküm kumlarının kalitesinin artırılması için kumun gaz geçirgenliğini ve yaş mukavemetini maksimum yapan kum, kömür tozu, bentonit ve nem değerleri cevap yüzey metodu (RSM) ve mixture design (MD) optimizasyon yöntemleri belirlenmiştir. Yapılan deney sonuçları ile yazılım tahmin değerleri sonuçları ile karşılaştırılmıştır.

- Yapılan araştırmalar ile $(3,90 < X_1 < 4,40)$, $(0,05 < X_2 < 0,10)$, $(0,10 < X_3 < 0,30)$, $(95,20 < X_4 < 95,95)$ olarak tespit edildi.
- Bu bileşenler kullanılarak deney dizaynı oluşturuldu. Dizayndaki değerlere göre kum testleri yapıldı. Deneysel çalışmaların sonuçlarına göre optimum döküm kumu kompozisyonu X_1 (%3,90), X_2 (%0,05), X_3 (%0,10), X_4 (%95,95) olan deneyin sonuçları 23.6 N/cm² basma mukavemeti, 7,5 N/cm² ve 91 mmWS gaz geçirgenliği olarak elde edilmiştir.

***DİNLEDİĞİNİZ İÇİN
TEŞEKKÜRLER***